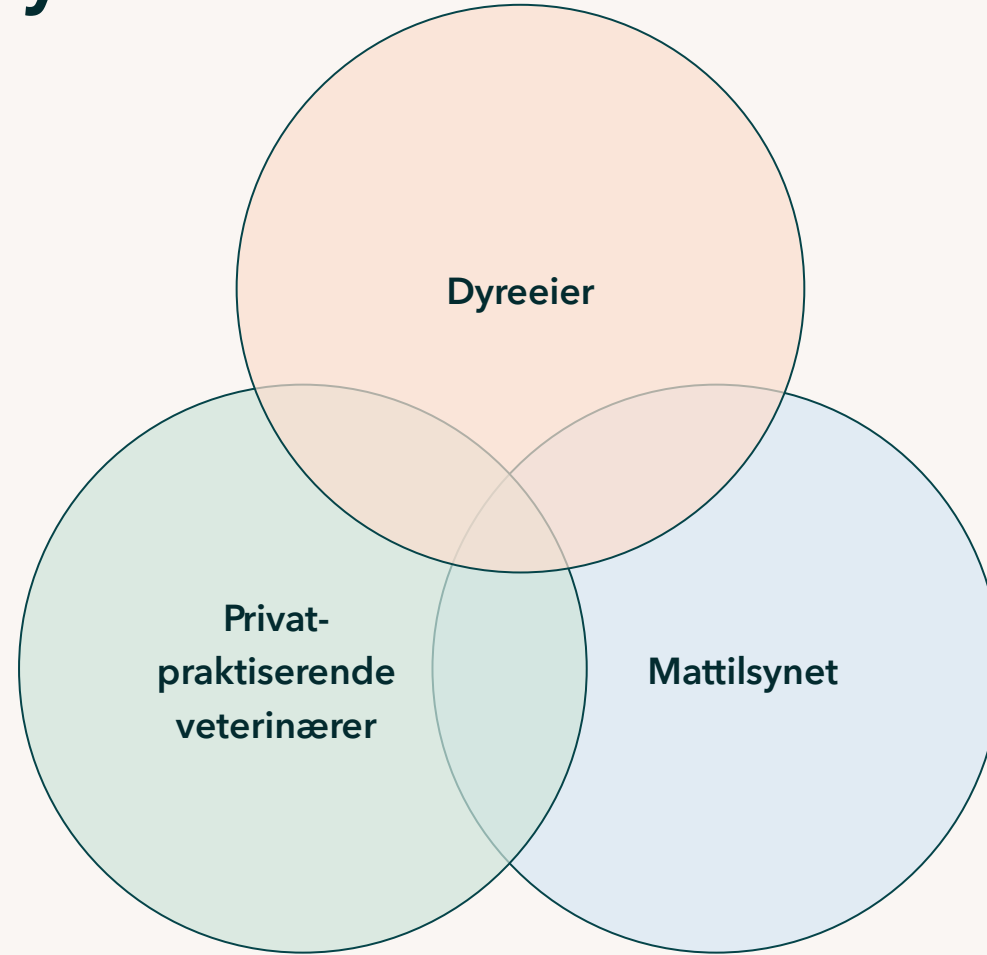

Førstemann ut

- Hva gjør du som privatpraktiserende veterinær?
- Hva gjør Mattilsynet?

Alle har et ansvar for å varsle mistanke om alvorlige smittsomme dyresykdommer - Alle må være våre øyne ute!

Driftsansvarlig - dyreeier

- Varsle veterinær eller Mattilsynet.
- Frys situasjonen - dyr, produkter, biprodukter, personer, kjøretøyer o.l. skal ikke ut av dyreholdet inntil Mattilsynet har klarert dette.
- Sett opp desinfiserende fotbad ved alle innganger til dyreholdet

Hjelp oss med å spre god informasjon

- Informer om bondens meldeplikt
- Snakk om hygiene og smittsomme sykdommer på bingekanten
- Understrek betydningen av en god smitte-sluse og bruk den selv.
- Snakk om ut- og innslosing av dyr
- Påpek bondens ansvar for å informere arbeidere fra land med afrikansk svinepest om forbudet mot innførsel av kjøtt fra soner og forbud mot å gi matavfall til gris og å ikke bruke arbeidsklær som kan være smitteførende
- Forhindre kontakt mellom tamsvin og villsvin
- Vær en god dyrehelseambassadør!

[Smittevernråd Afrikansk svinepest Norsk.pdf \(enonic.cloud\)](#)

SMITTEVERN RÅD

- Hvis du har hatt kontakt med husdyr i andre land skal du vente 48 timer før du går inn i en norsk besetning. Tell timene fra tidspunktet du kommer tilbake til Norge.
- Hvis du har hatt kontakt med husdyr i et land med kjent forekomst av alvorlig smittsom dyresykdom, skal du vente 72 timer før du går inn i en norsk besetning. Tell timene fra tidspunktet du kommer tilbake til Norge.
- Hvis du har vært ute i naturen eller i kontakt med vilt i et land med kjent forekomst av alvorlig smittsom dyresykdom blant ville dyr, skal du vente 72 timer før du går inn i en norsk besetning. Tell timene fra tidspunktet du kommer tilbake til Norge.
- Ha som fast rutine å dusje og vaske håret etter at du har vært i et annet land, før du går inn i en norsk besetning.
- Vask klær som har vært i kontakt med dyr i andre land på minst 60° C, rengjør og desinfiser fottøy. Dette gjelder også dersom disse har vært i kontakt med terreng utendørs der smitte forekommer blant ville populasjoner.
- Fottøy som har vært brukt i andre land skal ikke brukes inne i norske besetninger.
- Husk forbudet mot å ta med produkter av animalsk opprinnelse fra land utenfor EU-området til Norge og EUland.
- Ikke gi matrester til husdyr uansett hvor produktene kommer fra.
- Ikke kast matrester i naturen uansett hvor produktene kommer fra.

Veterinæren som får mistanke

- Meldeplikt - straks.
- Frys situasjonen.
- Ingenting ut av dyreholdet.
- Ingenting inn, kun Mattilsynet.
- Ikke forlat dyreholdet uten at Mattilsynet har gitt tillatelse til det.

Når skal du få mistanke om afrikansk svinepest?

Kliniske og patologiske funn:

- Feber med sjukdom og død hos griser i alle aldre.
- Punktblødninger og blåmerker i huden og på slimhinner. Hemorragisk syndrom med petekkier og eccymotiske blødninger i lymfeknuter, nyrer, milt (som er forstørret og mørk, særlig ved akutt form) og urinblære og sårddannelser i galleblæra.
- Aborter er vanlig på drektige purker

Andre:

- Funns av syke og døde villsvin skal alltid gi mistanke om afrikansk svinepest.
- Døde villsvin kan undersøkes selv om de er svært kadaverøse og det kun er rester igjen av kadaveret.

Hvordan varsler du?

- Alle har plikt til å varsle Mattilsynet så raskt som mulig ved alvorlige smittsomme dyresykdommer som svinepest. Forsikre deg om at meldingen er mottatt.
- Det vil si: Varsle på telefon.
- I kontortiden: Ring 22 40 00 00 til ditt lokale Mattilsyn.
- Utenom kontortiden: Ring 22 40 00 00. Du vil bli viderekoblet til Mattilsynets nasjonale beredskapsvakt.
- Ikke vær redd for å varsle. Mattilsynet kan, ofte i samråd med VI eller etter en inspeksjon, avblåse mistanken.
- **Bedre med en varsling for mye enn en for lite!**

Meld fra til Mattilsynet dersom du oppdager syke, skadde eller døde villsvin

- Tlf. 22 40 00 00 hele døgnet

Godtgjørelse kr. 4000 for meldinger som fører til at vi får tatt prøver.

Food and
Veterinary Service
Republic of Latvia

Vask og desinfeksjon av klær og utstyr

- Når du får forlate dyreholdet: Legg alle klær i en dobbelt søppelsekk
- Vask og desinfeksjon av klær og utstyr bør skje med en gang du kommer hjem
- Fjern synlig forurensing først – så grundig vask og desinfeksjon
- Vask på minst 60 grader – helst 70
- Desinfeksjon med egnet middel/metode
- Dusj og vask håret før du tar på reine klær
- Forbud mot å være i kontakt med andre dyrehold

Veterinærer har plikt til å bistå Mattilsynet

- Mattilsynet kan pålegge enhver veterinær å gjennomføre tiltak og oppgaver som vi finner nødvendig for å bekjempe nasjonal liste 1-sykdommer.
- Mattilsynet har avtaler om enkelte beredskapsfunksjoner med private aktører.
- Matloven pålegger slakterier og biproduktanlegg å bistå MT i spesielle situasjoner. Politi, tollvesen, kystvakt og kommuner har også bistandsplikt.

Hva gjør Mattilsynet ved mistanke om afrikansk svinepest i et svinehold?

Tiltakene er fastsatt i For (EU) 2020/687, som ligger i dyresykdomsbekjempelsesforskriften.

Pålegger driftsansvarlig, anlegget og veterinæren restriksjoner

Inspeksjon med prøveuttak

Epidemiologisk undersøkelse

Midlertidige tiltak i eventuelle kontaktbesetninger

Eventuelt opprette en midlertidig restriksjonssone

Inspeksjon og prøvetaking

- Prøvetaking skal gjøres av offentlig veterinær ved mistanke om Liste 1-sykdom.
- Prøver sendes nasjonalt referanselaboratorium, dvs. Veterinærinstituttet, så raskt som mulig.
- Veterinærinstituttet skal analysere så raskt som mulig
- Verifisering av resultatet ved Europeisk referanselaboratorium ved første tilfelle.

Foto: Plum Island Animal Disease Center

Foreløpige restriksjoner og biosikkerhetstiltak

- Smittebeskyttelse
- Avsperring av området
- Isolere alle dyr i anlegget
- Forbud mot flytting av dyr, produkter, materialer, stoffer, kjøretøyer, personer o.l.
- Forbud mot avliving av dyr, MEN:
- Mattilsynet kan pålegge forebyggende avliving, av smittemessige eller dyrevelferdsmessige årsaker.
- Kan gjennomføre samme tiltak i kontakthanlegg.

AKTUELL SMITTEBESKYTTELSE

An aerial photograph of a farm complex. A red line outlines a large area that includes several buildings and surrounding fields. One large white building has 'STORFEFJOS' written on its side. Another smaller building has 'SAUFEFJOS' written on it. A third building is labeled 'STALL'. A red dot is placed at the intersection of a road and a path, with a callout box pointing to it. Another callout box points to the red boundary line. The background shows green fields and some trees.

**Plassering av bil på tvers av innkjørsel.
Sjåførsiden ut mot ren sone for å gi andre
tilgang til bil, og for å gi plass til etablering
av skiftesone.**

**Avsperringen må
inkludere alle dyrehold
på gården, inkludert
innmark dyrene går
på/har gått på nylig.**

Midlertidig restriksjonszone

- Skal hindre smittespredning inntil mistanken er utredet
- Vurdere bl.a.:
  - Høy tetthet av listeførte arter for sykdommen.
  - Forflytning av dyr eller personer som kan bære smitte
  - Hvor lang tid det vil ta å få en offisiell bekreftelse på diagnosen
  - Usikkerhet om smittens opprinnelse og introduksjonsvei inn i anlegget
  - Sykdommen: hvor raskt sykdommen overføres, luftsmitte, sykdommens persistens i dyrepopulasjonen mm.

Hva gjør Mattilsynet ved påvist afrikansk svinepest i et svinehold?

Viderefører isolering, avsperring og andre tiltak.

Fortsetter epidemiologisk utredning.
Sporing av forflytning av dyr, produkter, bevegelse av personer, kjøretøyer osv.

Avliving av alle mottakelige dyr i anlegget så snart som mulig

Opprettelse av vernesone og overvåkingssone

Reingjøring og desinfeksjon av anlegget

Kommunikasjon, nasjonalt og internasjonalt

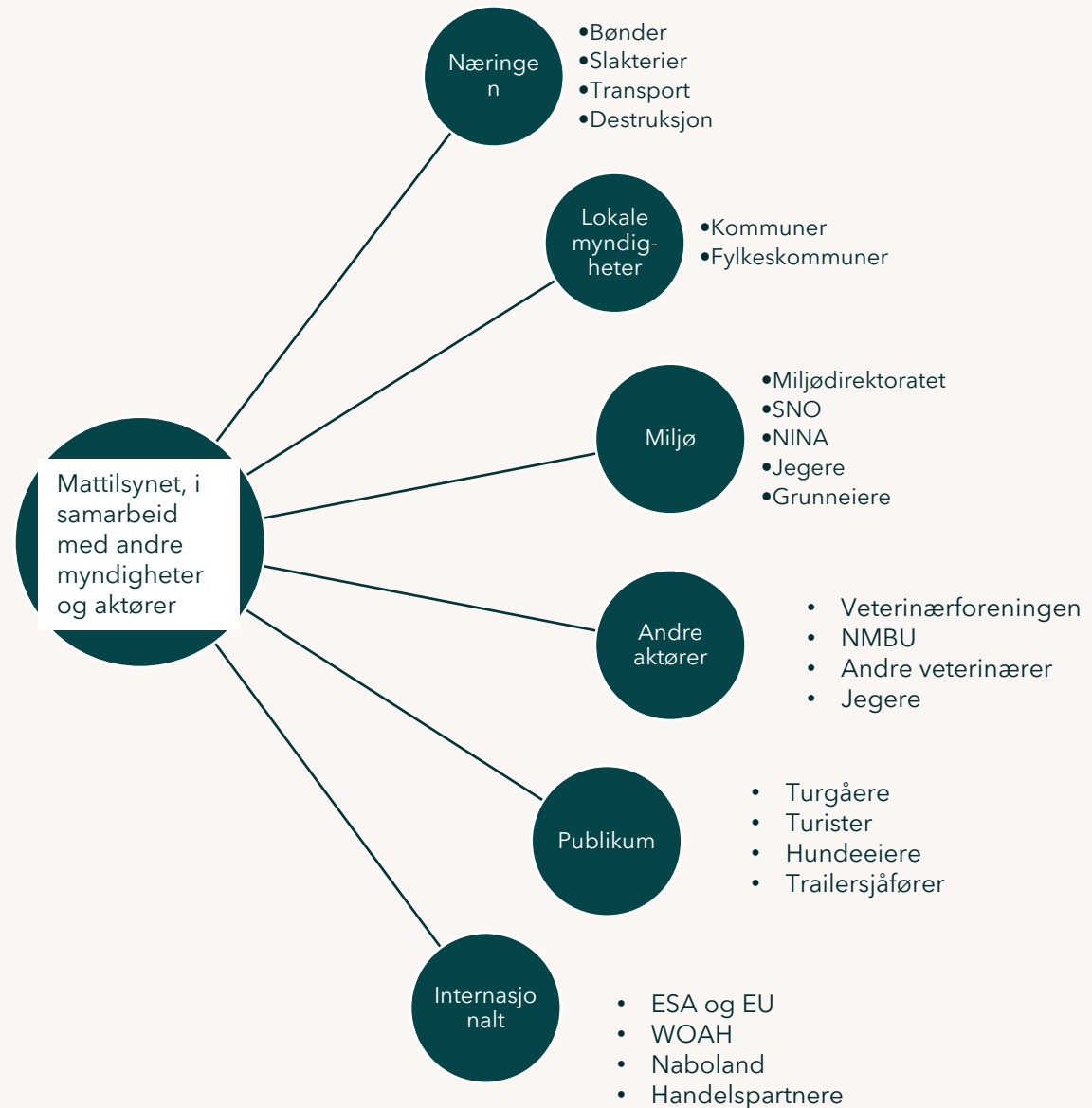

Opprettelse av verne- og overvåkingssone

- Innføre soneforskrift
- Ved afrikansk svinepest:
  - Vernesone: 3 km
  - Overvåkingssone: 10 km
  - Varighet 15 + 15 dager
- Tiltak i sonene:
  - Strenge begrensinger på forflytning av dyr, innsatsvarer, kjøretøyer osv.
  - Besøk av offentlig veterinær til alle anlegg i vernesonen og mange i overvåkingssonen
  - Kan søke om unntak fra noen forbud mot forflytning, Mattilsynet må risikovurdere

Kommunikasjonskart

Vil Mattilsynet ha behov for å engasjere privatpraktiserende veterinærer ved utbrudd av afrikansk svinepest?

Det kommer an på:

- Hvor mange utbrudd?
- Hvor?
- Når?
- Hvilke andre hendelser skjer samtidig?

Til hvilke oppgaver?

- Først og fremst i felt: inspeksjoner, informasjon, evt. tilsyn med gjennomføring (ofte krav om offentlig veterinær)

Litt også om påvisning av afrikansk svinepest på villsvin

Fryse situasjonen

Jakt på villsvin i sonen og utenfor sonen

Opprette en ekspertgruppe som gir råd om infisert sone og tiltak - Mattilsynet bestemmer og fastsetter

Kommunikasjon, nasjonalt og internasjonalt

Kadaversøk og prøvetaking

Arbeid for å kunne dokumentere at vi er fri

Spørsmål?

Takk for oppmerksomheten!

Siri Løtvedt

Fagdirektør dyrehelse

Tlf.: 95 40 88 55

E-post:

siri.margrete.lotvedt@mattilsynet.no